

© Ventil 16(2010)3. Tiskano v Sloveniji. Vse pravice pridržane.
© Ventil 16(2010)3. Printed in Slovenia. All rights reserved.

Impresum

Internet:
<http://www.fs.uni-lj.si/ventil/>

e-mail:
ventil@fs.uni-lj.si

ISSN 1318-7279
UDK 62-82 + 62-85 + 62-31/33 + 681.523 (497.12)

VENTIL – revija za fluidno tehniko, avtomatizacijo in mehatroniko
– Journal for Fluid Power, Automation and Mechatronics

Letnik	16	Volume
Letnica	2010	Year
Številka	3	Number

Revija je skupno glasilo Slovenskega društva za fluidno tehniko in Fluidne tehnike pri Združenju kovinske industrije Gospodarske zbornice Slovenije. Izhaja šestkrat letno.

Ustanovitelj:
SDFT in GZS – ZKI-FT

Izdajatelj:
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za strojništvo

Glavni in odgovorni urednik:
prof. dr. Janez TUŠEK

Pomočnik urednika:
mag. Anton STUŠEK

Tehnični urednik:
Roman PUTRIH

Znanstveno-strokovni svet:
izr. prof. dr. Maja ATANASIJEVIČ-KUNC, FE Ljubljana
izr. prof. dr. Ivan BAJSIČ, FS Ljubljana
doc. dr. Andrej BOMBAC, FS Ljubljana
izr. prof. dr. Peter BUTALA, FS Ljubljana
prof. dr. Alexander CZINKI, Fachhochschule Aschaffenburg, ZR Nemčija
doc. dr. Edvard DETIČEK, FS Maribor
izr. prof. dr. Janez DIACI, FS Ljubljana
prof. dr. Jože DUHOVNIK, FS Ljubljana
doc. dr. Niko HERAKOVIČ, FS Ljubljana
mag. Franc JEROMEN, GZS – ZKI-FT
izr. prof. dr. Roman KAMNIK, FE Ljubljana
prof. dr. Peter KOPACEK, TU Dunaj, Avstrija
mag. Milan KOPAC, KLADIVAR Žiri
doc. dr. Darko LOVREC, FS Maribor
izr. prof. dr. Santiago T. PUENTE MÉNDEZ, University of Alicante, Španija
prof. dr. Hubertus MURRENHOFF, RWTH Aachen, ZR Nemčija
prof. dr. Takayoshi MUTO, Gifu University, Japonska
prof. dr. Gajko NIKOLIĆ, Univerza v Zagrebu, Hrvaška
izr. prof. dr. Dragica NOE, FS Ljubljana
doc. dr. Jože PEZDIRNIK, FS Ljubljana
Martin PIVK, univ. dipl. inž., Šola za strojništvo, Škofja Loka
izr. prof. dr. Alojz SLUGA, FS Ljubljana
prof. dr. Brane ŠIROK, FS Ljubljana
prof. dr. Janez TUŠEK, FS Ljubljana
prof. dr. Hironao YAMADA, Gifu University, Japonska

Oblikovanje naslovnice:
Miloš NAROBÉ

Oblikovanje oglasov:
Narobe Studio

Lektoriranje:
Marjeta HUMAR, prof., Paul McGuiness

Računalniška obdelava in grafična priprava za tisk:
LITTERA PICTA, d.o.o., Ljubljana

Tisk:
Eurograf d.o.o., Velenje

Marketing in distribucija:
Roman PUTRIH

Naslov izdajatelja in uredništva:
UL, Fakulteta za strojništvo – Uredništvo revije VENTIL
Aškerčeva 6, POB 394, 1000 Ljubljana
Telefon: + (0) 1 4771-704, faks: + (0) 1 2518-567 in
+ (0) 1 4771-772

Naklada:
2 000 izvodov

Cena:
4,00 EUR – letna naročnina 24,00 EUR

Revijo sofinancira Javna agencija za knjigo Republike Slovenije (JAKRS)

Revija Ventil je indeksirana v podatkovni bazi INSPEC.

Na podlagi 25. člena Zakona o davku na dodano vrednost spada revija med izdelke, za katere se plačuje 8,5-odstotni davek na dodano vrednost.

Slovenska tehniška beseda

Vsi, ki pripadamo k slovenski tehnični kulturi in delujemo na tehničnem področju, smo v maju praznovali več pomembnih obletnic. Od organiziranega univerzitetnega študija na tehničnem področju na slovenskih tleh je minilo že devetdeset let. Leta 1955 je začel redno izhajati Strojniški priročnik, osrednja slovenska strojniška revija, ki danes zelo veliko pomeni v Sloveniji in v svetu. Minilo pa je tudi natanko štirideset let, ko se je v okviru Univerze v Ljubljani iz Tehnične fakultete osamosvojila Fakulteta za strojništvo, ki je danes osrednja in največja fakulteta na tehničnem področju v Sloveniji. Po številnih kriterijih je

primerljiva z največjimi in najuspešnejšimi fakultetami na tem področju v Evropi in v svetu.

Pri tem pa moramo vedeti in dodati, da ima splošno izobraževanje na tehničnem področju na Slovenskem precej daljšo zgodovino, kot smo omenili zgoraj. Kljub zelo bogati in dolgi zgodovini tehnične kulture na Slovenskem in kljub vzorni organizaciji proslave omenjenih obletnic je bil zelo malo poudarjen razvoj slovenskega tehniškega izražja v Sloveniji danes in še manj vzgoja bodočih generacij za slovensko izražanje na področju tehnike. Zakaj praktično že skoraj celo stoletje nismo dobili novega strokovnega poimenovanja na področju tehnike? Kako je mogoče, da so v devetnajstem stoletju naši predniki našli poimenovanja, kot so vlak, železnica, žarnica, ležaj, ali pa v dvajsetem blagajna, dvigalo, vžigalnik, letalo, hladilnik, varjenje, rezkanje in tako dalje. Od sredine prejšnjega stoletja pa je praktično skoraj nemogoče priti do novih slovenskih poimenovanj, ki bi z novimi proizvodi in storitvami vsekakor morala nastajati. Zanimivo je pogledati periodni sistem elementov. Za osnovne kemične elemente, ki so bili odkriti do konca devetnajstega stoletja in so jih v Sloveniji uporabljali tudi preprosti ljudje, smo našli slovensko besedo, za vse druge pa ne.

V začetku dvajsetega stoletja, ko so prišla osebna in druga vozila, so se naši predniki kar potrudili in za nekatere dele avtomobila našli slovenske izraze, kot so odbijač, blatnik, smerokaz, menjalnik, stopalka in še nekatere. Za kar precej delov avtomobila pa uporabljamo tuje ali prilagojene besede.

Nekatera poimenovanja za stroje smo privzeli glede na njihovo delovanje, kot so npr. kosilnica, hladilnik, zamrzovalnik, računalnik itd. Kako to, da danes nimamo slovenske besede za telefon, televizijo, radio, mobilni telefon, fotovoltaike itd.? Tudi za različne procese ne najdemo slovenskih poimenovanj. Naj omenim le elektroerizijo, skeniranje ali pa fotojedkanje in drugo. V vsakdanjem življenju uporabljamo zelo veliko kratic, kot so CAD, CIM, SMS, GPS, ABS ipd., nastalih iz tuje zveze besed, navadno angleške. Praktično lahko napišemo, da smo v zadnjih desetletjih dobili le nekaj novih poimenovanj. Tu naj kot primere navedem: zgoščenka, zaslon ali pa spletna stran, ki so zelo lepa, a se kljub temu le s težavo prebijajo in uveljavljajo v vsakdanjem življenju. Na tehničnem področju smo dobili novo besedo parnica, ki predstavlja zelo ozko odprtino v kovinskem materialu, v katerem so kovinske pare, in energetski žarek za varjenje ali rezanje materiala. Prav tako lahko zapišemo, da danes v Sloveniji besedo pulz, ki jo uporabljamo za električni tok, za laserski žarek in za srčni utrip, nadomeščamo s slovenskim poimenovanjem. Tako nimamo več pulznega električnega toka, ampak utripni tok, namesto laserski pulz govorimo o laserskem blisku. To je vsekakor bogatitev jezika.

V preteklosti je bilo zelo veliko poskusov, da bi našli slovenski poimenovanji za software in hardware, pa brez uspeha.

Kot primer naj navedem, da nam v slovenskem jeziku močno primanjkuje poimenovanje, ki bi strokovno in smiselno popisalo sliko ali prikaz na platnu ali zaslonu, ki ju dobimo iz računalnika preko projektorja ali pa iz druge videonaprave. Poimenovanja, ki se danes uporabljajo, npr. slajd, prosojnica, diapozitiv, so vse manj ali celo neprimerna. Takšnih primerov pa je še veliko – praktično na vseh specialnih področjih tehnike in drugih strok.

Zavedamo se, da je danes ljudi izjemno težko prepričati in navaditi na novo besedo in da verjetno nikoli ne bo možno pri elektronski pošti uporabljati šumnike in naše prave besede za imena in priimke. Prav tako vemo, da bo nemogoče kakor koli spremeniti ime za spletne strani, vendar zakaj ne bi poskusili tam, kjer bi bilo mogoče in smiselno.

Vse bralce pa obveščam, da ima revija Ventil novo spletno stran: www.revija-ventil.si.

Janez Tušek